

Nawiązując zaś do wspomnianej na początku parafrazy myśli św. Augustyna – *Czymże jest więc sprawiedliwość?*, można odpowiedzieć, że nadal z całą pewnością i stanowczością nie możemy tego stwierdzić, mimo bogactwa tej problematyki. Warto przytoczyć na koniec myśl Platona wyrażoną ustami Sokratesa: „Więc nam się ziścił nasz sen; to przypuszczenie, któreśmy wypowiedzieli, że jak tylko zaczniemy zakładać państwo, to z pomocą którego boga gotowaliśmy się zaraz natknąć na początek i pewien zarys sprawiedliwości”⁷². Jedno pozostaje zatem pewne: sprawiedliwość, jako swoisty fenomen oraz fundamentalna wartość, dopóty będzie stanowić przedmiot naszych zainteresowań, dopóki istnieją społeczeństwa i wszelkie formy organizacji prawnopolitycznych, a jednostka ludzka skłania się ku refleksji moralnej nad swoim działaniem.

Martyna Zimmermann-Pepoł, Karol Gregorczyk

DIMENSIONS OF JUSTICE UNDER THE PHILOSOPHY OF LAW. THE ISSUE OF JUSTICE YESTERDAY – TODAY – TOMORROW

The article is devoted to the issue of justice in the philosophy of law, taking into account the complexity of the discussions and the multiplicity of concepts and formulas of justice in terms of their substantive content and historical heritage. The attention has been drawn to the reflections on justice of Roman jurisprudence in the context of the distinction between *ius* and *lex*, which has been referred to the contemporary ethics of a judge.

Additionally, the Authors have presented the development of the idea of justice over the centuries in terms of absolutism (natural legal concepts: Plato, Aristotle) and relativism (concepts based on legal positivism: Hobbes, Spinoza, Hegel, Kelsen, and on social good: Hume, Mill, Rawls).

In conclusion, the Authors have invoked the issue of the relationship between *ius* and *lex* in relation to a modern democratic state against the socio-political background and in the context of relationships between the written laws and moral norms.

⁷² Platon, *Państwo...*, s. 145 (443 b–c).